

Силабус курсу Орфоепічна медіакультура

Ступінь вищої освіти – бакалавр
Спеціальність – 061 «Журналістика»
Освітня програма «Правова журналістика»

Рік навчання: 2, Семестр: 4

Кількість кредитів: 5
Мова викладання: українська

Керівник курсу

Прізвище, ім'я,
по батькові

к. н. із соц. ком, доц. **Оксана КУШНІР**

Контактна
інформація

ел. адреса: oksanakush8@gmail.com

Опис дисципліни

Дисципліна «Орфоепічна медіакультура» є вибірковою дисципліною професійної підготовки журналістів кваліфікаційного рівня «бакалавр».

Курс «Орфоепічна медіакультура» спрямовано на вивчення норм української літературної вимови, умов забезпечення звукової милозвучності мовлення. Акцентовано на орфоепічному аспекті фахової підготовки теле- і радіожурналістів (розвиток мовного дихання, фонетичного слуху, оволодіння вимовою, робота над удосконаленням звукового складу мовлення), оволодінні студентами засобами артикуляційної та орфоепічної виразності журналістського мовлення, розвитку їх голосової культури.

Зміст дисципліни «Орфоепічна медіакультура» розроблено на основі відповідних положень щодо підготовки фахівців у сфері журналістики, норм і традицій вищої університетської освіти, а також профілю освітньо-професійної програми.

У результаті вивчення дисципліни «Орфоепічна медіакультура» у студента повинні бути сформовані наступні **компетентності**:

- здатність застосовувати знання в практичних ситуаціях;
- знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності;
- здатність спілкуватися державною

мовою. Основні **результати навчання**:

1. Вільно спілкуватися з професійних питань, включаючи усну, письмову та електронну комунікацію, українською мовою.

2. Створювати грамотний медіапродукт на задану тему, визначеного жанру, з урахуванням каналу поширення чи платформи оприлюднення

Структура курсу

№ з/п	Тема	Результати навчання	Завдання
Змістовий модуль 1.			
Виразність мовлення як запорука органічного сприйняття тексту			
1	Формування звукової культури мовлення ораторів. Мішано-діафрагмаційне дихання. Професійні властивості та гігієнічні вимоги до голосу	Знати основні механізми постановки мовленнєвого голосу. Дотримуватися гігієнічних вимог до дихання і голосу. Володіти технікою ораторського голосу, навичками контролю мовного дихання, читання скоромовок, довгомовок. Вміти аналізувати свій і чужий голос, розпізнавати ознаки досконалого чоловічого та жіночого голосу, розуміти причини голосових вад, застосовувати способи їх усунення	Теоретичні питання, спостереження, самоаналіз, кейс-метод, практичні вправи
2	Компоненти техніки мовлення журналістів. Правильність як ознака культури мовлення	Знати компоненти, що забезпечують органічне сприйняття тексту, основні мовні норми і поширені відступи від них у мовленні. Вміти виокремлювати причини виникнення і способи запобігання мовленнєвих помилок, оперуючи сучасними словниками правильності. Використовувати навички збереження нормативності культури мовлення в умовах білінгвізму в Україні у процесі практичної діяльності	Теоретичні питання, презентації, таблиці, кейс-метод, практичні вправи
3	Артикуляція як передумова правильного звукотворення	Знати й розуміти поняття артикуляції, природу та основні механізми звукоутворення, будову голосового і мовного апаратів, їх структуру і методику тренування. Virізняти особливості артикуляції голосних і приголосних звуків української мови. Розвинути виразну звукову артикуляцію мовлення методами артикуляційної гімнастики та артикуляційного тренінгу	Теоретичні питання, спостереження, самоаналіз, кейс-метод, практичні вправи
4	Орфоепічна правильність мовлення. Орфоепічна культура в Україні	Знати й розуміти поняття орфоепії, засади й умови забезпечення орфоепічної правильності мовлення українців. Вміти аналізувати орфоепічну культуру в Україні, володіти навичками її удосконалення у процесі професійної діяльності	Теоретичні питання, спостереження, презентації, таблиці, кейс-метод, практичні вправи

5	Основні правила вимови звуків української мови. Наголос у системі орфоєпії	Знати основні параметри вимови голосних і приголосних звуків, акцентуаційні норми української мови. Вирізняти моменти асиміляції та чергування звуків у потоці мовлення. Вміти аналізувати своє і чуже мовлення, виявляти відхилення від орфоєпічних норм. Знати методикау практичного оволодіння орфоєпічними навичками	Теоретичні питання, самоаналіз, письмовий аналіз, презентації, таблиці, кейс-метод, практичні вправи, моделювання мовленнєвої ситуації
6	Корекція неорганічних вад мовлення	Знати неорганічні вади мовлення (млявість губ, що породжує нерозбірливість мовлення, нарочитість як результат гіперактивності губів, гугнявість). Володіти методикою їх корекції, практично використовувати типи артикуляційної гімнастики	Теоретичні питання, самоаналіз, презентації, кейс-метод, практичні вправи

Змістовий модуль 2.

Орфоєпічна виразність мовлення радіо- і тележурналістів

7	Орфоєпічний аспект фахової підготовки теле- і радіожурналістів	Усвідомлювати важливість орфоєпічного аспекту фахової підготовки теле- і радіожурналістів (розвиток мовного дихання, фонетичного слуху, оволодіння вимовою, робота над удосконаленням звукового складу мовлення). Вирізняти основні причини порушення орфоєпічних норм у медіаєфірі. Оперувати засобами орфоєпічної виразності журналістського мовлення	Спостереження, дослідження українського медіапростору, письмовий аналіз, презентації, таблиці, кейс-метод, практичні вправи
8	Методика оволодіння правильною вимовою звуків. Тренування вимови складних звукових комплексів	Володіти методикою уникнення порушень орфоєпічних норм у медіаєфірі, уміти формувати індивідуальну методикау для конкретного випадку. Використовувати у журналістській діяльності навички правильної вимови звуків, тренування вимови складних звукових комплексів	Кейс-метод, практичні вправи, презентації, аналіз відеозаписів

9	Артикуляційно-орфоепічний практикум	<p>Володіти комплексом вправ у сфері гігієнічного і вібраційного масажів, на м'язове розслаблення мовного та голосового апаратів.</p> <p>Добре володіти орфоепією мовленнєвого голосу, застосовувати різні способи для подолання відхилень від орфоепічних норм.</p> <p>Розробити індивідуальну методику розвитку артикуляційно-орфоепічної вправності журналістського мовлення з підбіркою журналістських текстів.</p> <p>Практично використовувати навички голосової та мовленнєвої культури у журналістській діяльності</p>	<p>Кейс-метод, мовленнєва гімнастика, методичні завдання, демонстрація творчих проєктів</p>
10	Дикція в усному мовленні та методика оволодіння нею	<p>Знати природу й основні механізми правильної дикції в українській мові, умови забезпечення дикційної правильності мовлення, засоби вироблення дикційної чіткості з метою підтримки уваги слухачів і глядачів.</p> <p>Володіти методикою опанування дикційної вимови звуків, слів і словосполучень в умовах практичної діяльності</p>	<p>Теоретичні питання, самоаналіз, письмовий аналіз, презентації, таблиці, кейс-метод, практичні вправи</p>

ЛІТЕРАТУРНІ ДЖЕРЕЛА

1. Авраменко О. Українська мова (рівень стандарту) : підруч. для 11 кл. закл. загальн.
2. Базюк Л. Штрихи до характеристики мовної особистості тележурналіста. *Телевізійна й радіожурналістика* : зб. наук- метод. праць. Львів, 2000.
3. Ваніна О. Значення голосу і манери говорити для теле- і радіожурналістів. *Телевізійна й радіожурналістика* : зб. наук.-метод. праць. Львів, 2002.
4. Гриб В.П. Постановка мовного голосу. Луцьк, 2001.
5. Єлісєнко Ю.П. Ораторське мистецтво: постановка голосу й мовлення : навч. посіб. К. : Атака, 2008. 204 с.
6. Єлісєнко Ю.П. Культура і техніка мовлення в телерадіожурналістиці. *Стиль і текст* : зб. наук. праць. Вип. 2. 2001. С. 168-175.
7. Єлісєнко Ю.П. Орфоепічний аспект фахової підготовки телевізійних журналістів. *Наукові записки Ін-ту журналістики КНУ ім. Тараса Шевченка*. 2004. Т. 15. С. 15-22.
8. Єлісєнко Ю.П. Культура екранного мовлення в об'єктиві моніторингу. *Освіта*. 2005. № 19 (5149). С. 8.
9. Єлісєнко Ю.П. Орфоепічний аспект фахової підготовки ведучих. *Ведучий у практиці сучасного радіомовлення (зб. навч.-метод. матеріалів)* / Упоряд. В.Я. Миронченко. К. : Укртелерадіопресінститут, 2006. С. 51-63.
10. Орфоепічний словник української мови в 2 томах / Уклад. : М.М. Пещак та ін. К., 2002.
11. Плющ Н. Мова солов'їна. То чому ж цвірінькаємо? (Про вимовні норми в умовах української-російської мови). *Урок української*. 2001. № 4. С. 19-22.
12. Плющ Н., Бондаренко В. Сучасна українська мова. Орфоепія : навч. посіб. К., 2007.
13. Сербенська О.А. Ефірне мовлення у взаєминах з усною мовою. *Телевізійна й*

радіожурналістика : зб. наук.-метод. праць. Львів, 2002.

14. Сербенська О.А. Культура усного мовлення. Практикум : навч. посіб. К. : Центр навчальної літератури, 2004. 216 с.

15. Тоцька Н.І. Сучасна українська мова. Фонетика. Орфоєпія. Графіка. Орфографія : посібник. К. : Вища шк. 1995.

16. Штурнак О. Порушення мовних норм на українських телеканалах (УТ-1, 1+1, ІНТЕР). *Телевізійна й радіожурналістика* : зб. наук.-метод. праць. Львів, 2003.

17. Яцемірська М. Культура фахової мови журналіста : навч. посіб. Л. : ПАІС, 2004. 331 с.

ПОЛІТИКА ОЦІНЮВАННЯ

Політика щодо дедлайнів і перескладання. Для виконання індивідуальних завдань і проведення контрольних заходів встановлюються конкретні терміни. Перескладання модулів відбувається з дозволу дирекції факультету за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).

Політика щодо академічної доброчесності. Використання друкованих і електронних джерел інформації під час контрольних заходів та екзаменів заборонено.

Політика щодо відвідування. Відвідування занять є обов'язковим компонентом оцінювання. За об'єктивних причин (наприклад, карантин, воєнний стан, хвороба, закордонне стажування) навчання може відбуватись в он-лайн формі за погодженням із керівником курсу з дозволу дирекції факультету.

ОЦІНЮВАННЯ

Остаточну оцінку за курс розраховують таким чином:

Заліковий модуль 1	Заліковий модуль 2	Заліковий модуль 3
30%	40%	30%
1. Усне опитування (тестування) на заняттях: 6 тем по 7 балів – мах 42 бали. 2. Письмова робота – мах 58 балів.	1. Усне опитування (тестування) на заняттях: 4 теми по 10 балів – мах 40 балів. 2. Письмова робота – мах 60 балів.	1. Підготовка КПЗ – мах 40 балів. 2. Захист КПЗ – мах 40 балів. 3. Участь у тренінгах – мах 20 балів.

Шкала оцінювання студентів:

Підсумковий бал	Оцінка за традиційною шкалою
	залік
90-100	зараховано
89-70	
60-69	
26-59	не зараховано
1-25	